Primă instanţă: Judecătoria Criuleni (sediul central) (jud. Veaceslav Suciu)
Dosarul nr. 2r-1470/24
2-23082766-02-2r-10052024

D E C I Z I E

11 noiembrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componenţa sa:
Preşedintele ședinței, judecător Anton Marina
Judecătorii Cașcaval Andrei
Cojocaru Olga

examinând, fără participarea părților, recursul declarat de către avocatul Chisnencu Alexandru, în interesele recurentei Vîntu Zinaida,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vîntu Zinaida către Vîntu Andrian privind declararea nulității contractului de donație,

împotriva încheierii Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 18 aprilie 2024, prin care s-a admis excepția de tardivitate și s-a respins acțiunea ca tardivă,-

c o n s t a t ă :

La data de 09 iunie 2023 avocatul Chisnencu Alexandru, acționând în numele și interesele reclamantei Vîntu Zinaida, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Vîntu Andrian privind declararea nulității contractului de donație.

În motivarea acțiunii a indicat, că abia la 21.04.2023, cînd feciorului ei Vîntu Anatoli i-a făcut comandă de acte pentru necesităţile ei personale la Serviciul cadastral teritorial Criuleni al Agenţiei Servicii Publice ce ține de domiciliul în care locuieşte și anume: casă, construcţile şi terenul aferent casei și în urma solicitării, fiindu-i eliberat certificat din Registrul bunurilor imobile şi certificat privind valoarea lor, unde în subcapitolul II „Dreptul de proprietate asupra bunului imobil", pct. 2.2, pagina verso, la titlul „Temeiul înscrierii", era înscrisul - „Contract de donaţie nr. 2359 din 23.04.2009 (*****)", unde figurează: Teren pentru construcţii aferent casei, cu suprafaţa de 0.0791 ha, nr. cadastral *****; Casă de locuit individuală cu suprafaţa de 96 m^2, nr. cadastral *****; Construcţie accesorie cu suprafaţa de 38 m^2, nr. cadastral *****și construcţie accesorie cu suprafaţa de 6 m^2, nr. cadastral *****, valoarea totală de inventariere a bunurilor imobile fiind de 53244 lei, a aflat, că proprietatea aparține titularului Vîntu Andrian, care este nepotul ei, născut la 13.12.2002.

Comunică, că despre faptul înregistrării şi intabulării imobilelor menţionate în proprietate răposatului ei soţ, cu cota-parte de 1.0, la data de 13.04.2009, inclusiv despre donaţia respectivă nepotului ei, reclamanta nu a cunoscut, nu a fost informată de nimeni până la data supra indicată și considera imobilele ca coproprietate a ei şi a răposatului ei soţ. Despre acest fapt nu au cunoscut nici copiii ei, moștenitori legali de clasa întâi ai soţului defunct.

Menționează, că reclamanta nu a ştiut, nu a văzut nicicând şi nu a fost informată niciodată şi de nimeni referitor existenţei acestui contract, inclusiv nu l-a deţinut și a considerat până la 21.04.2023, că bunurile în litigiu îi aparţin cu titlu de proprietate comună ei, în devălmăşie cu

răposatul ei soţ, iar pârâtul ca urmare, la părerea reclamantei a avut interese personale ascunse, în acest sens, nu a informat-o niciodată şi nici nu i-a prezentat spre vizualizare acest act.

În acest context, avocatul reclamantei, prin interpelarea din 12.05.2023, adresată S.T.C. Criuleni A.S.P., a solicitat eliberarea în adresa lui a copiei certificate a contractului în cauză pentru a fi anexat la cererea de chemare în judecată şi prezentat instanţei, chestiune ce s-a soldat cu refuz la 15.05.2023, nr.11/15c-06/559, ca motiv fiind invocat secretul informaţiei cu caracter personal, ceea ce denotă imposibilitatea prezentării actului respectiv instanţei de către partea reclamantă.

Din considerentele expuse, reclamanta consideră, că i-a fost încălcat dreptul de proprietate asupra imobilelor în cauză, iar faptul înregistrării și intabulării dreptului de proprietate asupra imobilelor menționate pe numele răposatului ei soț, inclusiv contractul de donație al imobilelor nepotului ei – ilegal, lovit de nulitate, ce necesită de a fi anulat cu revenirea părților la poziția inițială și recunoașterea dreptului ei de proprietate asupra ½ din imobile.

Susține, că imobilele sus-menţionate, au fost edificate în perioada vieţii conjugale de către reclamantă şi răposatul ei soţ și sunt proprietate comună în devălmăşie a lor.

Solicită reclamanta Vîntu Zinaida: -declararea nulităţii contractului de donaţie nr. 2359 din 23.04.2009, cu repunerea părţilor în situaţia iniţială;- recunoaşterea dreptului de proprietate al reclamantei asupra la 1/2 cotă-parte din bunurile imobile şi anume: teren pentru construcţii aferent casei, cu suprafaţa de 0,0791 ha, cu numărul cadastral 3118118015; casă de locuit individuală cu suprafaţa de 96 m.p., cu numărul cadastral 3118118015.01; construcţie accesorie cu suprafaţa de 38 m.p., cu numărul cadastral 3118118015.02; construcţie accesorie cu suprafaţa de 6 m.p., cu numărul cadastral 3118118015.03.

La data de 17.07.2023, reprezentantul pîrîtului Vîntu Andrian, avocatul Brînză Alexei a depus cerere privind excepția de tardivitate, în temeiul art. 186/1 din Codul de procedură civilă.

În motivarea cererii a indicat, că întrucît contractul de donaţie nr. 2359 este încheiat la 23.04.2009, iar cererea de chemare în judecată este înaintată la 09.06.2023, este evident că reclamantul a înaintat acţiuninea civilă după expirarea termenului de prescipţie prevăzut de art. 267 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin încheierea Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 18 aprilie 2024 s-a admis excepția de tardivitate, invocată de către reprezentantul pîrîtului Vîntu Andrian, avocatul Brînză Alexei.

S-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Vîntu Zinaida către Vîntu Andrian privind declararea nulității contractului de donație, ca fiind depusă tardiv.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la 22 aprilie 2024, avocatul Alexandru Chisnencu, a depus recurs, în interesele recurentei Zinaida Vîntu, împotriva încheierii Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 18 aprilie 2024, solicitând casarea încheierii contestate, cu remiterea cauzei în prima instanță pentru examinarea în fond a acțiunii.

În motivarea recursului reprezentantul părții a indicat, că reieşind din considerentele că recurenta, cât şi moștenitorii legali de clasa întîi ai soţului defunct (copiii lor), abia la data de 21.04.2023 au aflat despre existenţa actului contestat-contractul de donaţie nr.2359 din 23.04.2009, s-a solicitat primei instanțe declararea nulității absolute a contractului, chestiune din care derivă aplicabilitatea prevederilor art. 328 CC RM - nulitatea absolută, respectiv nulitatea absolută invocată fiind imprescriptibilă, excepția de tardivitate fiind exclusă.

A menționat, că dat fiind faptul că recurenta insistă cu vehemență că nu a semnat la notar declaraţia, prin care şi-a manifestat acordul la înstrăinarea imobilelor către pârât şi nu a semnat în registrul actelor notariale referitor tranzacţiei menţionate, întru stabilirea (confirmarea sau

infirmarea) aparteneței ei a semnăturii din registrul actelor notariale, prin demersul din 15.05.2024 anexat la materialele cauzei, s-a solicitat instanţei de fond în baza art.art.148-152 CPC RM numirea expertizei grafoscopice a semnăturii recurentei şi efectuarea ei de către CNEJ MJ RM, chestiune ignorată de către instanţă, prin ce, ca urmare, au fost încălcate drepturile recurentei prevăzute de art. 5 CPC RM „Accesul liber la justiţie", art. 6 al Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale din 04.11.1950 „Dreptul la un proces echitabil".

Potrivit art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele dosarului se atestă că, încheierea contestată a fost emisă la data de 18 aprilie 2024, iar cererea de recurs a fost înregistrată la data de 22.04.2024. Prin urmare, Colegiul constată că recursul a fost declarat în termen.

În corespundere cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Analizând argumentele recurentului, prin prisma actelor cauzei și a normelor incidente speței, Colegiul ajunge la concluzia că recursul este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea încheierii primei instanțe și soluționarea prin decizie a problemei respective, din motivele expuse în continuare.

În conformitate cu art. 427 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.

În acord cu art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Din actele cauzei Colegiul judiciar a stabilit, că la data de 09 iunie 2023 avocatul Chisnencu Alexandru, acționând în numele și interesele reclamantei Vîntu Zinaida, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Vîntu Andrian, solicitând declararea nulităţii contractului de donaţie nr. 2359 din 23 aprilie 2009, cu repunerea părţilor în situaţia iniţială;- recunoaşterea dreptului de proprietate al reclamantei asupra la 1/2 cotă-parte din bunurile imobile şi anume: teren pentru construcţii aferent casei, cu suprafaţa de 0,0791 ha, cu numărul cadastral 3118118015; casă de locuit individuală cu suprafaţa de 96 m.p., cu numărul cadastral 3118118015.01; construcţie accesorie cu suprafaţa de 38 m.p., cu numărul cadastral 3118118015.02; construcţie accesorie cu suprafaţa de 6 m.p., cu numărul cadastral 3118118015.03. privind declararea nulității contractului de donație.

La data de 17 iulie 2023, reprezentantul pârâtului Vîntu Andrian, avocatul Brînză Alexei a depus cerere privind excepția de tardivitate, în temeiul art. 186/1 din Codul de procedură civilă.

Prin încheierea Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 18 aprilie 2024 s-a admis excepția de tardivitate, invocată de către reprezentantul pîrîtului Vîntu Andrian, avocatul Brînză Alexei.

S-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Vîntu Zinaida către Vîntu Andrian privind declararea nulității contractului de donație, ca fiind depusă tardiv.

Evaluând soluţia primei instanţe prin prisma raţionalismului pretenţiilor înaintate în raport cu circumstanţele de fapt şi de drept invocate, Colegiul consideră că concluzia instanţei de fond este una incorectă din următoarele raţionamente.

Potrivit art. 186[1] Cod de procedură civilă , cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

Conform alin. (2) al aceluiași articol, excepţia de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluţionează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanţilor citaţi legal nu împiedică examinarea cererilor.

Alin.(3) stabilește că, dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepţia de tardivitate, instanţa de judecată respinge acţiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

În acord cu alin.(4) a articolului indicat, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept: a) să respingă recursul şi să menţină încheierea; b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Astfel, Colegiul, reieșind din prevederile normelor menționate supra, reține că dreptul la acţiune este imprescriptibil în cazurile prevăzute de lege, precum şi ori de câte ori, prin natura sau obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercițiul său nu poate fi limitat în timp.

În debut, Colegiul judiciar reține norma de la art. 7 din Codul civil, care reglementează acţiunea în timp a legii civile, și care în alin. (6) statuează că, dispozițiile legii noi privitoare la termenele de prescripție atât extinctivă, cât și achizitivă (uzucapiune) se aplică termenului de prescripție care a început să curgă înainte de data intrării ei în vigoare și nu a expirat înainte de acea dată. În acest caz, termenul curs anterior se ia în cont. Începutul, suspendarea și întreruperea termenului de prescripție se determină, pentru perioada anterioară intrării în vigoare a legii noi, de legea veche.

Prin urmare, ținând cont de faptul, că actul contestat de reclamanta Vîntu Zinaida este datat cu anul 2009, în speță sunt aplicabile prevederile Codului civil în redacția Legii de până la 01 martie 2019.

Conform art.216 alin. (l)Cod civil, actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută).

Conform art.217 Cod civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată o invocă din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părţi a actului lovit de nulitate. Acţiunea în constatare a nulităţii absolute este imprescriptibilă.

În situația din speță, obiectul acțiunii înaintate de Vîntu Zinaida constituie nulitatea contractului de donaţie nr. 2359 din 23.04.2009, cu repunerea părţilor în situaţia iniţială.

Prin urmare, termenul de prescripţie nu are efect asupra acestor raporturi juridice, și aceasta pentru că reclamanta-recurentă invocă ca temei de nulitate lipsa unui acord de voință.

Deci, Colegiul civil concluzionează că prima instanță eronat a aplicat termenul de prescripție la caz, or, pretenţiile reclamantei Vîntu Zinaida, în constatarea nulității absolute a actului juridic este imprescriptibilă.

În atare circumstanțe, Colegiul judiciar califică ca fiind neîntemeiate constatările instanței de fond privind depunerea cererii de chemare în judecată de către Vîntu Zinaida cu omiterea termenului de prescripție, considerent din care cererea privind ridicarea excepției de tardivitate a

pârâtului Vîntu Andrian, prin intermediul avocatului Brînză Alexei, urmează a fi respinsă, cu remiterea cauzei pentru examinare în fond.

În concluzie, Colegiul civil consideră necesar de a admite recursul, de a casa încheierea primei instanţe şi de a soluționa prin decizie problema în fond, prin pronunţarea unei soluții de respingere a excepției de tardivitate.

În conformitate cu art. 424, art. 426, art. 427 lit. c), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de avocatul Chisnencu Alexandru, în interesele recurentei Vîntu Zinaida.

Se casează încheierea Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 18 aprilie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Vîntu Zinaida către Vîntu Andrian privind declararea nulității contractului de donație, și, soluționând prin decizie problema respectivă, se adoptă o soluție nouă, prin care:

Se respinge excepția de tardivitate ridicată de reprezentantul pârâtului Vîntu Andrian, prin avocatul Brînză Alexei.

Cauza se remite în aceeași instanță, în același complet de judecată pentru examinare în fond.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecător Anton Marina

Judecătorii Cașcaval Andrei

Cojocaru Olga